

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban

2026.04.22.

Április közepén tovább folytatódott a szélsőséges hőmérsékletű, száraz időjárás. Helyenként még előfordultak talajmenti fagyok, de napközben több alkalommal kúszott 20 °C körülire a maximum hőmérséklet. A csapadék mennyisége sajnos még mindig jócskán elmaradt a szükséges mennyiségtől, csupán csak helyi záporok, zivatarok hoztak kis felfrissülést a növényeknek, a talajnak. A gyakoribb napsütéses napokon a **légmozgás élénk, időnként intenzív** volt, mely hozzájárult a talajok felső rétegének további szárításához, illetve a páratartalom értékek csökkenéséhez is. Az időszak nagy részén több területen alakulhatott ki a **talaj szárazsága** (talaj nedvesség: 15-25 cm mélységben ~10,0-22,0 V/V %) **mellett légköri aszály** is (30-40 % alatti páratartalom), mely az éppen virágzó növényeink kötődési hiányához vezethetett.

GABONAFÉLÉK

Az őszi vetésű gabonák növényegészségügyi állapota nem változott számottevően, különösen mert a szinte állandó légmozgás és szárazság miatt a kórokozók fertőzése, terjedése korlátozottá vált. Betegség tünetek őszi búzában (lisztharmat, szeptória) továbbra is csak az alsó leveleken a szár alsó részén láthatóak, fajta érzékenységtől függően. **Őszi árpában sincs ok egyelőre az aggodalomra**, mert a levélfoltosságok (hálózatos levélfoltosság, rinospóriumos levélfoltosság) jelenleg is csak gyenge fokozaton vannak jelen, míg a lisztharmat kissé nagyobb jelentőségű, de terjedése szintén visszafogott.

Az intenzíven betelepülő, kopuláló, tojást rakó **vetésfehérítő bogarakkal** már kicsit másabb a helyzet. **Aktivitásuk a meleg napokon fokozódott**, egyes területeken már az imágók elleni állománykezelés is indokoltá vált a **súlyosbodó levélhámogatás és intenzív, tömeges tojásrakás miatt** (lárvakelést ez ideig nem tapasztaltunk). Vannak azonban olyan területek, ahol inszekticides kezelés nélkül is elenyésző az egyedszám, ezért a következő felmelegedő hőmérsékletű napokon javasolt az állományok táblánkénti (fajtánkénti) szemlézése!

Amennyiben **10-15 db imágó/10 hálócspács vagy afeletti mennyiségben találjuk az imágókat**, az ellenük való **védekezés javasolt!**

REPCE

A többségében hűvös, száraz időjárás a repce virágzását, kötődését is hátrányosan befolyásolta. Gyakori, hogy a rendkívül **nagy vegetatív tömeggel rendelkező növényeken a virágoknak csak töredéke kötődött**, a főhajtáson és az oldalhajtásokon egyaránt. A csapadékhiány következtében az elmúlt 1-2 hetes időszakban, a repce gyökerezési mélységében (~20-25 cm) a talajnedvesség értékek csupán 10-22 V/V % között alakultak, mely nem biztosított megfelelő nedvesség ellátottságot a nagy vegetatív tömegű állományok számára. Emellett a gyakori légmozgás miatt a levegő páratartalma több napon keresztül 30-40 % alá csökkent valamint a hűvös időszakokban a méhek aktivitása is csekély volt. E tényezők nagymértékben hozzájárulhattak a kialakult kötődési rendellenességhez.

Jelenleg a virágzás ~50 % körül alakul (BBCH 65) és az oldalhajtásokon fejlődő virágok sikeres kötődésére még van némi esély, különösen ha párás, meleg időjárás következik.

Az aktuális kártevők populáció nagysága is nagyon vegyes képet mutat, mely főleg időjárástól, technológiától függően alakul. A drasztikusabb esti, éjszakai lehűlések (a nappali felmelegedés ellenére is) a **repcefénybogár** egyedszámának csökkenését vonta maga után a legtöbb területen, míg pl. az észak-dunántúli régióban teljes virágzásban is kritikus az egyedszám (átlagosan 9-12 db fénybogár/fővirágzat!). A virágzás különböző stádiumaiban lévő táblák ellenőrzése továbbra is

indokolt, különösen a **repcebecő-ormányos** első egyedeinek (egy-egy táblán nagy tömegű) megjelenése miatt. Az elmúlt héten a szárormányosok egyedszáma jelentős mértékben esett vissza, kártételi veszélyük jelenleg már nem jellemző. A bundásbogarak általában alacsony szintű, egy-egy táblán, a tábla szélén tömeges előfordulása tapasztalható.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Csonthéjasokban fokozódtak a **monília**s betegség valamint a **tafrinás levélfodrosodás** tünetei a fákon, melyek a korábbi fertőzések következményei. Amennyiben esős, csapadékosra fordul az időjárás, újabb fertőzésekre számíthatunk.

A változékony hőmérsékletű napok a **szilvamoly** és a **keleti gyümölcsmoly** egyedszámára is hatással voltak, rajzásuk azonban folyamatos, még ha területenként eltérő mértékben is!

A kihelyezett csapdákból szinte mindenütt csökkenő vagy alacsony egyedszámú a poloskaszagú darazsak rajzása. Továbbra is észlelhető de csak kismértékben erősödő az araszoló hernyók kártétele a fiatal hajtásokon, leveleken. Ezzel szemben őszi-kajsziarackon a **zöld őszibarack levéltetű** növekvő kolóniái gyakori hajtásfertőzéssel figyelhetők meg a gyümölcsösökben (1. fotó).

1. fotó: Levéltetű kártétel kajsziarack hajtásán (Tüh A., 2026.04.21.)

Almában újabb levél-és hajtáskárosodással jelentkezett a **levélpirosító almalevéltetű**, az érzékeny fajták ellenőrzése javasolt. Megjelentek az **almamoly első egyedei** a csapdákból és egyes kertekben a **galagonyabogyó-tükrösmoly** tömeges rajzása is tapasztalható, mely az almamolyhoz hasonló kárt okozhat almában. Csökkenő egyedszámban de rajzik az **almalevél-aknázómoly** (20-110 db imágó/csapda/4 nap), az **almalevél-sátorosmoly** (7-26 db imágó/csapda/4 nap) és az **almalevél-törpemoly** (4-5 db imágó/csapda/4 nap). A vértetvek előfordulása szórványos, de a fákon történő felfelé vándorlásuk egyelőre nem észlelhető.

Az elmúlt héten a **lisztharmat** terjedése az érzékeny fajtákban volt megfigyelhető, újabb, közepes mértékű hajtástünetekkel, így az intenzív védekezés folytatása mindenképp javasolt. Az **almafa varasodás** aszkospóra szóródásához, fertőzéséhez nem kedveztek az elmúlt napok, jelenleg még levéltünetek sem láthatók. A megelőző védekezések továbbra is fontosak!

A még virágzó **almatermésűek erwiníás fertőzésének az esélye sem növekedett**, hiszen a korábbi időszakhoz képest időjárásunk sem változott számottevően. A kórokozó számára kedvezőtlen volt az elmúlt napok száraz, szeles, hűvös időjárása. Az átlaghőmérsékleti értékek csupán 12,0-14,0 °C között alakultak (optimális átlaghőmérséklet >15,6 °C) és a fertőzéshez eső (sokszor kellő ideig pára sem) sem állt rendelkezésre. Az **előrejelzéseink alacsony fertőzésveszélyt jeleznek**, ugyanis mostanáig a fertőzéshez szükséges hőösszegnek csupán 60-80 %-a halmozódott fel almában (epifita fertőző potenciál (EIP %): 70-80 %). Tehát fertőzésre csak akkor számíthatunk amíg kinyílt virág van jelen, esőt vagy párát mérünk az ültetvényben és a következő időszakban tartósan felmelegszik időjárásunk.

Körtében a körtelevelbolha imágóinak tojásrakása folyamatos, mostanra tömegessé vált. **Elkezdődött a lárvák kelése (~10 %) a tojásokból**, így a védekezésre fel kell készülni (2. fotó)!

2. fotó: Körtelevelbolha L1-es lárvája (fent tojás) (Tüh A., 2026.04.20.)

Körtében kissé erősödött a **levéltetvek**, valamint házi kertben a **körte gubacsatka** kártétele is a leveleken, hajtásokon.

A száraz idő ellenére, a besűrűsödött lombkoronájú fákon észlelési szinten jelentek meg a **körtefa varasodás első tünetei** a kis gyümölcsökön (3. fotó).

3. fotó: Körtefa varasodás tünete gyümölcsön (Tüh A., 2026.04.21.)

A **közönséges teknős pajzstetű** hosszúkás hím pajzsa alatt folyamatos a szárnyas hímek fejlődése, ~10 %-ban már a szárnyaik is kifejlődtek, de jelenleg rajzás még nem tapasztalható (4-5. fotó). A kártevővel fertőzött gyümölcsösökben célszerű nyomon követni a hímek és nőtények fejlődését.

4. fotó: Közönséges teknős pajzstetű pajzs alatt fejlődő hímje
(Fotó: Tüh A., 2026.04.19.)

5. fotó: Közönséges teknős pajzstetű szárnyas hímje rajzás előtt
(Fotó: Tüh A., 2026.04.19.)

Megkezdődött a **májusi cserebogár VI. törzsének rajzása** a dunántúli területeken. Az egyedszám egyelőre alacsony szintű, de az erdő közeli területeken célszerű figyelni az esetleges megjelenésüket, kártételüket.

Tüh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.